

כ"ה המאור שבה משיבם למוטב!

להאיר

עלון תורני שבועי בהלכה ובאגדה

מוקדש לע"נ אבי מורי רבי אברהם שניאור בן זוהרה ז"ל

הרב יעקב שניאור שליט"א

נר מצוה ותורה אור

ישראל כשרים הם, נשמות אלו מיוחדות ומאירות באור יקרות של מצוות ההדלקה וזוכים שהמאור שבה מחזירן למוטב.

זאת ועוד, נר שבת ונר חנוכה שונים במהותם. טעם הדלקת נר שבת משום שלום בית כדי שלא יבוא אדם לביתו, ובעוד הבית חשוך ויתקל בכיסא או בחפץ כלשהו והצטער ותיפול קטטה בתוך ביתו, ובמילים פשוטות יותר הוא לצורך בני הבית, אך טעם הדלקת נר חנוכה משום פרסומי ניסא, מיעוד הוא בשביל השני בשביל הזולת ולכן מדליקים את החנוכה בחוץ בפתח הבית או על עדן החלון הפונה לרשות הרבים, כדי שכל יהודי ויהודי שיעברו על מפתן ביתנו יזכו לראות ולקבל מאורם וקדושתם של נרות החנוכה.

סיפר הרה"ג רבי ישראל מאיר לאו שליט"א, "אני זוכר כשהייתי ילד קטן בימי השואה הארורה עת שהינו במחנה ההשמדה טרבלינקה שבפולין. פעמים ואיבדנו את תחושת הזמן, מהו החודש ובוודאי את יום התאריך העברי. איתנו בביתן היה יהודי אחד מבוגר עטור בזקן פאות וכיפה גדולה, קראו לו רבי אליהו ואנחנו נהגנו לקרוא לו 'אליהו הנביא'. מידי בוקר כשהיינו עומדים בתור כשבידינו צלחת מפח והגוי האורר השליך לתוכה קוביה קטנה של מרגרינה ופרוסת לחם יבשה, נהג 'אליהו הנביא' לקחת חתיכה מהמרגרינה ולהניח בצד, הוא לא אכל את כל המרגרינה אלא רק חלק קטן ממנה.

חלפו כמה חודשים, וערב אחד 'אליהו הנביא' קורא לכולם ומכריז 'הערב אנחנו מדליקים נר ראשון של חנוכה', כשפניו צוהלות ושמחות על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו להדליק נר חנוכה.

שאלנו אותו מהיכן הוא השיג נר לחנוכה? כאן במחנה, לא רק שנאסר עלינו לקיים את המצוות, אין אף באפשרותנו לקיימם גם אם היינו תפוצים בהם. 'אליהו הנביא' השיב לנו כי מידי יום לקח חתיכה מהמרגרינה מהאוכל שניתנה לנו. נכון החלשתי והכחשתי את גופי, אולם זה היה שווה זכיתי שיש בידי גוש של מרגרינה אליו חיברתי פתילה ואותו אנו נדליק הלילה בנר הראשון של חנוכה.

סיים רבי ישראל מאיר את סיפורו: 'את נר החנוכה הזה לעולם לא אשכח, זה לא היה נר רגיל אלא של מסירות נפש והקרבה למצווה, נר מיוחד שכולו רצוף אהבה לקב"ה'.

הכל יודעים שמצוות הדלקת נר חנוכה חביבה עד מאוד, ורבים נוהגים להדר בה בהידורים רבים. דברים מופלאים ומלהיבים כותב האדמו"ר הקדוש רבי שמואל בורנשטיין זיע"א מסוכטשוב בספרו 'שם שמואל' (תוספת תע"א, עמ' קפ"ד ט"ו א). הלכה היא בשלחן ערוך (שבת כ"א, סי' תע"ג ס"א) 'כל השמנים והפתילות כשרים לנר חנוכה, ואף על פי שאין השמנים נמשכים אחר הפתילה, ואין האור נתלה בהם יפה'. ולכאורה יש לשאול, האם אין זה פחיתות במעלת מצוות נר חנוכה? שמן הפסול להדלקת נרות שבת כשר להדלקה בחנוכה?! במה התייחזה הדלקת נרות שבת שמדליקים משמנים טובים מנר חנוכה?

וישי להשיב על פי דבריו. אמת שכל יהודי ויהודי הנשמה שבקרבנו משולה לנר שנאמר 'נר ה' נשמת אדם'. אלא שאין כל הנשמות זהות, ישנם יהודים כשמדברים עימם על שמירת השבת, הם מתקשים וטוענים היאך נשמור את כל השבת כולה ונפרוש ממלאכה, נתפלל בבית הכנסת, נקדש על היין ונסעד שלוש סעודות.

סיבת הדבר שבשבת נעשה אור גדול מאוד ונשמות ישראל נמשכים ועולים אחר האור, כדוגמת השמן הנמשך אחר הפתילה, כך הנשמות הללו מבקשים להתקרב אל אור השבת הקדושה, אלא שישנם נשמות שנתגשמו בעולם הזה ונישבו אחר תאוותיו ואינם נמשכים אחר אור השבת, ואמרו חז"ל 'שמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן בחנוכה, ויש שאין מדליקין בהן בשבת מפני שאין נמשכין אחר הפתילה'.

אולם בחנוכה האור יורד למטה למקומות השפלים והחשוכים ביותר ומאיר אף לאותם נשמות שנתגשמו בעולם הזה, ואם יש להם רק מעט רצון לעבוד את ה', מתעוררת בקרבם התלהבות להדבק בה'. ולפיכך רואים יהודים רבים שמקפידים להדליק נר חנוכה מדי ערב, ומקיימים המצווה כשפניהם זורחות מאושר, ואף מברכים את הברכות בניגון ובשמחה רבה אף שאת שאר מצוות אינם מקיימים.

מעתה מובן, כל היהודים משולים לנר ושמון וכשרים הם אצל מצוות נר חנוכה, ואדרבה אין בכך שום פחיתות וחיסרון ביחס להדלקת נר שבת, במצוות הדלקת נרות החנוכה כל עם

העלון מוקדש

לעילוי נשמת הר"ג רבי יוסף מיכאל אברגל בן רנה זצ"ל, הנחלק רבי גדולה משה בן רבי שלמה זצ"ל, ר אברהם שניאור בן זוהרה ז"ל, ר יעקב שניאור בן זוהרה ז"ל, זוהרה שניאור בת פריה ז"ל, ר אליהו שניאור בן זוהרה ז"ל, יששכר ברוטמן בן אסתר ז"ל, אהרן ברוטמן בתו ז"ל, פנחגה אינלוב בן טור ז"ל, ר שלום צור בן דוד ורות כמלק ז"ל, ר אליהו טור ז"ל, ר יוסף בן אשור ז"ל, יוסף בנאי בן עליה ז"ל, שלמה נבאי בן מסודי ז"ל, גבריאל נבאי בן מסודי ז"ל, יהודה תורנין בן תניב ז"ל, זנה טור ז"ל, יוסף בת קוטל ז"ל, מסודי נבאי בת עישה ז"ל, זוהרה בראון בן מרים ז"ל, יצחק ז"ל בן טאס שתי, דיים הרטמן בן מרים ז"ל, יעקב ארזן בן עישה ז"ל, פריץ בן שטרנה ז"ל, פרוטנה בת עליש ז"ל, אבנר בן פרוטנה ז"ל, דוד בן פרוטנה ז"ל, יעקב ברוטמן בן איה ז"ל, שולמית ברוטנה דודי ז"ל, יגאל טיימן בן אלס ז"ל, אליאס בן מסודי ז"ל, אברהם חיים בן סלמה ז"ל, בני יצחק ז"ל בן אלה שתי, שלום בן אסתר ז"ל, דנה בת מסעודה ז"ל, ביה בת אסתר ז"ל

לפרטות ז"ל בן איהו ח"ו, הלל אלס בת ש' ח"ו, רחל צור בת ריטה ח"ו, דוד אינלוב בן סבינה ח"ו, תרה תמר בת פרוטנה רבקה ח"ו.

להצלחת אברהם צור בן אסתר ושלום ז"ל ח"ו, ישראל ושי שניאור ז"ל ח"ו, לני בת ז"ל ח"ו, וגל דוד תורא בני לייסי ח"ו, ברוך טייב ז"ל ח"ו, שרר וליטל שניאור ז"ל ח"ו, משפחת רובינשטיין ז"ל ח"ו, וטל תיגל ז"ל ח"ו, הרב שמעון בן יוחאי בן אהרן שליט"א ז"ל ח"ו

העלון מוקדש להצלחת יהודה בן אילה וגלית בת דינה וכל יוצאי חלציהם הי"ו

גיליון 516

וישב תשפ"ה

כניסת שבת: 16:08

צאת שבת: 17:23

ר"ת: 17:51

להורות

הדלקה עושה מצוה

שאלה: אם כבו נרות החנוכה האם צריך לחזור להדליקם בשנית?

תשובה: הלכה היא ש"הדלקה עושה מצוה" (נב שבת כג), דהיינו שעיקר המצוה היא הדלקת הנרות ולא הנחתם, לפיכך אם כבו הנרות מעיקר הדין אין זקוק להדליקם בשנית (שלחן ערוך סי' תרעג ס"ב), ובלבד שהדליקה במקום שהנרות ישארו דולקים ברוח מצויה, אבל אם אין הנרות ישארו דולקים ברוח מצויה לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור ולהדליק הנרות בלי ברכה (משנה בחדוה"ס ס"ק כה, קי' חיים את נר, חזון עבודה תשכ"ב עמ' ק), והמחמיר להדליק את הנרות שוב לאחר שכבו הנרות באופן שיצא ידי חובה, תבוא עליו ברכה (משנה בחדוה"ס ס"ק כה, קי' חיים את נר, חזון עבודה תשכ"ב עמ' ק), והמחמיר להדליק את הנרות שוב לאחר שכבו הנרות באופן שיצא ידי חובה, תבוא עליו ברכה (משנה בחדוה"ס ס"ק כה, קי' חיים את נר, חזון עבודה תשכ"ב עמ' ק).

ובזמנינו מנהג העולם להדליק נרות החנוכה בתוך עששית (אקוריום) מזכוכית, ואפילו שבשעת ההדלקה נושבת הרוח, על ידי סגירת הדלת נשארים הנרות דולקים ואין הרוח שולטת בהם, ומותר לעשות כן ככתחילה (ש"ת"ר דב"ב ח"ב סי' קד, חזון עבודה תשכ"ב עמ' קט ביהודה).
ואם הדליק את הנרות באופן שלא יצא ידי חובה כגון שהדליקם למעלה מעשרים אמה (ג' מט), אפילו אם יקח את החנוכה בעוד נרותיה דולקים ויניחנה למטה מעשרים אמה, לא יצא ידי חובה, ש"הדלקה עושה מצוה". ולכן יש לכבות את הנרות ולהניחנה למטה מעשרים אמה, ולהדליקה שוב בלי ברכה (שלחן ערוך ורי"א סי' תתי"א ס"ז, וסי' תיעה"ס ס"א, קי' חיים את נר, חזון עבודה תשכ"ב עמ' לו).
ולכן צריך לתת בשמן או שיהיו נרות השעווה גדולים כשיעור שידלקו הנרות חצי שעה מזמן צאת הכוכבים, ואם בשעת ההדלקה לא היה בשמן או נרות כשיעור, לא יצא ידי חובה, ולא מועיל שיוסיף עוד שמן בזמן שהנר דולק, אלא צריך לכבות את הנרות ולהוסיף שמן כשיעור ויחזור וידליקם בלי ברכה (שלחן ערוך סי' תיעה"ס"ב משנה בחדוה"ס ס"א, קי' חיים את נר, חזון עבודה תשכ"ב עמ' קא).

למעשה

אור קטן בחשיכה

זכינו לפעול למען היהדות בסיביר, סיפר המגיד הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, זו היתה עבירה על החוק, נעצתי וביליתי בתא עם שמונים אסירים גויים מפחידים, הם דוקא העריכו אותי. ראו שאני מתנזר ממאכליהם ושקוע בעולמי, בתפילה ובלימוד, וחלק מהם אף באו להיוועץ עמי ולהתברך. הגיע לילה ראשון של תנוכה ולא היו לנו נרות וגפרורים לקיים את מצוות ההדלקה, אבל התא הגדול הואר בעששית נפט. אף אחד לא העלה בדעתו להגביר את האור, כי אז היה הנפט מתכלה במהירות והיינו נשארים בחושך מוחלט עד הבוקר. פניתי לאסירים וביקשתי: "יש לנו ציווי בתורה להגביר מעט את אור העששית לחצי שעה בלבד, אנא מכם תאפשרו לי לעשות זאת". למרבה הפלא הגויים הסכימו. אחד מהם בריון מגושם, נשאני על כתפיו הרחבות. ברכתי שלוש ברכות וסובבתי את הכפתור אבל בטעות סובבתי לכיוון ההפוך. הפתילה שקעה והלהבה כבתה, ונהיה חושך מוחלט. הבריון מיהר להורידני מכתפיו, ושמונים אסירים החלו לצעוק במקלה: "אור, אור!", הם הקישו בקירות ונקשו בדלת הברזל. התא נפרץ והסוהרים פרצו פנימה בנשק דרוך ובפנסים דולקים: "מי כיבה את המנורה?" שאגו, והדליק את האור. מכל עבר השיבו: "זה הוא" והצביעו עלי. רק זה היה חסר להם, עונש קבוצתי. קמתי והודיתי: "כן, זה אני".

"שלושה ימי צינוק!" קבע ראש המשמרת. "יופי!" צהלתי משמחה. "מה יופי?" תמה האיש. מי שאי פעם שהה אפילו לזמן מועט בתא הקטן שלא ניתן לשכב בו, ובקושי ניתן לשבת בכפיפת ברכים והוא שורץ עכברים. ואני עוד שמוח?
השבתי בחיוך: "מדוע אינך שואל מדוע עשיתי זאת?", "באמת, מדוע עשית זאת?", אמרתי לו: "כי רציתי לקיים מצוות דת!", האיש תהה: "מצוות דתך, לכבות את העששית?", "כן" אמרתי לו: "מצוות דתי, להיכלא בצינוק בתקופה זו. ואני שמוח שהצלחתי!". זעמו גבר: "זו חוצפה יהודית ושאנחנו נאפשר לך לקיים מצוות דתך?! תישאר כאן בתא, ולא בצינוק!".
"זה נס תנוכה ונאמר 'שומר מצוה לא ידע דבר רע', אבל למה סובבתי את הכפתור ימינה במקום לסובב שמאלה. במקום להגביר את האור החשכתי אותו, מה היה עלי לעשות כדי שלא להכשל? לשאול את הבקואים אך מעלים את השלהבת, בסיבוב לימין או שמאל. וכשעשיתי בלי לשאול את היודעים, אז טעיתי. פעמים כה רבות אנו כסומים, איננו יודעים מה ימין ומה שמאל. עלינו לשאול ולהיוועץ בגדולי ישראל, שכן אמרו חז"ל "וכל הנוטל עצה מן הזקנים לא נכשל".

להחכים

מאת הגה"ח אברהם ישי שניאור נ"י

"וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נִסְעוּ מִזֶּה פִּי שְׁמַעְתִּי אֲמַרְיִם בְּלִכְה דְתִיגְה וַיִּקְרַךְ יוֹסֵף אַחֲרָא אַחֲרֵי וַיִּמְצָאֵם בְּדַתְךָ" (ת.כ.)

חזר היה הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זצ"ל ואומר לשומעי לקחו בשם רבי שמואל מסלונים: "שמעו נא, יוסף הצדיק פנה אל המלאך ואמר 'את אחי אנכי מבקש', מבקש אני להיות איתם באחדות, ואף על פי שהמלאך אמר 'נסעו מזה', דהיינו שהם התרחקו מהאחוזה עמו, בכל זאת 'וילך יוסף אחר אחיו', כי אמרו חז"ל (תענית כב) או חברותא או מיתותא".

להתבונן

"וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הֲלוֹא אָחִיךָ רַעִים בְּשִׁכְמְךָ וְאֶשְׁלַחְךָ אֶלְיֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִי... וְהִשְׁבַּנִּי דְבַר" (לג' ט"ז)
כתב רבינו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א שיעקב אבינו ידע שבניו שונאים את יוסף, לפיכך אמר תחילה "לכה ואשלחך", כדי לעשותו שליח להולכה ושליחי מצוה אינם ניזוקים, ומכיוון שאומרת הגמרא (פסחים ה) שרב הסתפק אם שלוחי מצוה אינם ניזוקין רק בהליכתם ולא בחזרתם, אמר לו "והשיבני דבר", ועשהו שליח גם לחזרה ויניצל מהם.

יש קונה עולמו בפרוטה אחת!

העלון הזה שבידיכם רבים נהנים ממנו ומתחזקים בו. בוכתכם נוכל להגיע ליותר קוראים ולחזקם! אל תפספסו.

תרומות ניתן להפקיד בסניף הרואה, בנק 09 סניף 001 מס' ח-י 2718517
ניתן לפנות: 053-4139903

הציבור היקר מוזמן מדי ערב להשתתף בשיעוריו של הרב יעקב שניאור שליט"א

בבית מדרש 'להאיר', רחוב הרב קוק 4 חדרה

18:00 - שיעור חיזוק • 18:15 - שיעור בגמרא מסכת קידושין

18:45 - שיעור בהלכה ומוסר • 20:00 - תפילת ערבית

ברוכים הבאים ~ טעמו וראו כי טובה ה'